

попередніх уроків, з кросвордами, ребусами тощо. На етапі пояснення нового матеріалу можна використовувати фото-, аудіо-, відеофрагменти, гіперпосилання для зміни послідовності показу, що дає вчителю змогу на свій розсуд змінювати хід бесіди, акцентувати увагу на найскладніших моментах уроку залежно від сприйняття матеріалу учнями і від ситуації на уроці [4, с. 9].

Використання ІКТ ефективно вирішує проблему наочності навчання, розширює можливості візуалізації навчального матеріалу, роблячи його більш зрозумілим і доступним для учнів.

За допомогою ІКТ можна підбирати різноманітні навчально комп'ютерні ігри до поточного навчального матеріалу і відповідно до рівня підготовки учнів.

Ефективність уроків полягає в високій активності дітей, їх працездатності протягом всього уроку. Це забезпечується постійною зміною видів навчальної діяльності. Працюючи з комп'ютером діти з легкістю виконують велику кількість тренувальних вправ. Протягом уроку діти працюють самостійно, удосконалюючи навички усного рахунку, розв'язування задач, а в кінці уроку діти самі можуть оцінити результативність своєї роботи на уроці [4, с. 11].

Використання на уроці комп'ютерних тестів та діагностичних комплексів дозволяє вчителю отримати об'єктивну інформацію про рівень засвоєння навчального матеріалу та надає змогу його своєчасного коригування.

Висновок. Таким чином, застосування ІКТ робить традиційні уроки математики яскравими, насиченими. Комп'ютер сприяє активному залученню учнів до навчального процесу, розумінню та засвоєнню учнями навчального матеріалу, підтримує інтерес до пізнавальної діяльності. Обґрунтоване використання комп'ютера сприяє розвитку розумових здібностей дітей, їхньому творчому мисленню в розв'язанні завдань з математики, підвищує інтерес до навчання, сприяє набуттю знань і вмінь.

Список використаної літератури:

1. Використання ІКТ на уроках математики в початкових класах – [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://gavrilukolenka.blogspot.com/>
2. Інформаційно-комунікаційні технології – як засіб навчання математики в початковій школі – [Електронний ресурс] – Режим доступу – https://www.cuspu.edu.ua/images/conf-2016-10/s4/Андрієвська_стаття.pdf
3. Ковальова Н. В. Сучасна школа. Сучасний урок. Використання ІКТ у навчально-виховному процесі / Н.В. Ковальова. – [Електронний ресурс] – Режим доступу – http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30549/.
4. Кравченко Л. І. Персональний комп'ютер на уроці математики як засіб активації пізнавальної діяльності учнів / Л. І. Кравченко // Математика в школах України. – 2004. – № 2. – С.8 – 11.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Зорочкіна Т. С.

А. О. Павленко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ У РІЗНОВІКОВІЙ ГРУПІ

Однією з проблем сучасної дошкільної освіти на початку ХХІ століття стала проблема організації освітнього процесу у закладах дошкільної освіти з різновіковими групами. Робота у таких групах має певну складність, тому що від вихователя вимагаються знання специфіки роботи в різновікових групах, вміння співвідносити програмові вимоги з індивідуальними особливостями вихованців, здатність розуміти і бачити кожному дитину і всю групу загалом. Адже від того, настільки методично правильним буде педагогічне керівництво навчально-виховною діяльністю дітей у різновіковій групі великою мірою залежить пізнання ними навколишнього світу, організація її життєдіяльності, формування міжособистісних стосунків.

Організації та планування занять з дітьми раннього віку присвячені роботи таких науковців, як Г. Ляміна, Е. Пілюгіна, Т. Казакова, на сучасному етапі даним питанням займаються: Т. Доронова, Л. Колосінська, Л. Артемова, І. Луценко, Т. Поніманська, А. Богуш.

Навчання дітей в умовах різновікової групи будується на основі загальних положень дошкільної дидактики. Освітній процес організують за єдиними програмами і методиками.

Педагогові потрібно добре продумати, як найдоцільніше поєднати спільні ігри, спостереження, працю молодших і старших дітей з тими видами діяльності, які переважають у роботі з дітьми однієї вікової категорії.

Перед початком заняття необхідно продумати, виходячи з його теми, умови проведення, види діяльності, як зручніше розмістити дітей. У полі зору повинна знаходитися кожна вікова група. Це полегшить диференційований підхід до дітей [2].

Робота з підгрупами є невід'ємною умовою правильної організації процесу навчання в різновіковій групі. Складаючи програмовий зміст для кожної вікової підгрупи, необхідно враховувати індивідуальні особливості дітей, рівень їх знань, умінь, навичок. Потрібно прагнути до того, щоб матеріал кожного заняття містив щось нове та був цікавим як молодшим, так і старшим дітям, сприяти розвитку всіх дітей.

Вихователь повинен вміти поєднувати різний матеріал, заздалегідь продумати, чим займатимуться діти кожної підгрупи. Не можна, щоб хтось байдикував, очікуючи, поки дорослий згадає про нього і скаже, що потрібно робити [1, с. 70].

У закладах дошкільної освіти використовують фронтальні, групові та індивідуальні форми організації освітнього процесу, які допомагають по-різному будувати взаємини педагога з дітьми та дітей між собою [4, с. 51].

Відомо, що на фронтальних заняттях краще розв'язувати більш загальні навчальні завдання, а конкретніші – на заняттях з якоюсь однією групою дітей.

Як зазначає Т. Романюк, О. Бочелюк, фронтальна форма організації заняття передбачає три типи занять:

1) Спільні заняття для кожної вікової підгрупи: спільні освітні лінії, але різні програмові завдання.

2) Спільні заняття для кожної вікової підгрупи: різні освітні лінії, різні програмові завдання.

3) Окремі заняття з кожною віковою підгрупою: вибір освітніх ліній здійснює педагог відповідно до перспективного плану роботи.

Однією з форм організації освітнього процесу являються спільні заняття. На спільних заняттях першого типу можна працювати з різними темами, навіть із різними видами діяльності, але основне навчальне завдання має бути спільним.

Наприклад, діти молодшої підгрупи малюють дощик, старшої – будинок, а спільним завданням буде вчити дітей проводити прямі лінії в різних напрямках [1, с. 69].

Спільні заняття другого типу, на відміну від занять першого проводяться лише з двома підгрупами, навіть якщо вікових підгруп більше. У такому випадку дітей ділять за суміжністю на дві підгрупи (5-6 роки життя). Продумуючи поєднання двох підгруп, потрібно продумувати характер діяльності дітей, щоб виконання завдань дітьми однієї підгрупи не відволікало дітей другої підгрупи [1, с. 70].

Організуючи дітей на окремих заняттях (третього типу) в різновіковій групі, вихователь може залучити для допомоги свого помічника, щоб той грався з дітьми, які не задіяні на занятті. Треба забезпечити цих дітей ігровим матеріалом і до заняття обговорити в, які ігри, як і де гратимуться [1, с. 71].

В умовах різновікової групи можна проводити міні-заняття. Вони здебільшого орієнтовані на невелику підгрупу дітей, які проявляють інтерес, готовність до конкретного виду діяльності. Міні-заняття надають дітям можливість самостійно вибирати діяльність, партнерів, вивільняють час для пізнання, дослідження. Протягом дня педагог може створити умови для самореалізації дітей під час проведення міні-занять. Якщо інтерес дітей до певного виду роботи не спадає, то цікаву дітям тему можна розглядати протягом кількох днів, що допоможе різнобічно її розкрити [1, с. 73].

Під час проведення занять потрібно орієнтуватися на такі принципи комплектування підгруп: за бажаннями чи інтересами дітей (до того чи іншого виду діяльності матеріалу); за законом психологічної сумісності (не руйнувати природних угруповань дітей, а включатися в них); за принципом педагогічної доцільності (з урахуванням компетентності дитини у сферах життєдіяльності) [4, с. 52].

Необхідно уникати довгих бесід, багатослівних пояснень, знаходити правильний темп і ритм заняття. Доцільні хорові відповіді дітей всіх вікових підгруп, але за умови, що діти дошкільного віку добре зрозуміли завдання. Наявність наочного матеріалу підтримує увагу та працездатність дітей різного віку.

Плануючи заняття, навіть досвідчений вихователь повинен хоча б коротко записувати його хід, чітко знати, коли, в якій частині заняття він працює з тією чи іншою групою дітей. Від чіткості пояснення завдання також залежить результативність діяльності дітей. Специфіка роботи в різновіковій групі потребує диференційованого обліку знань дітей, що дає можливість більш чітко планувати подальшу індивідуальну роботу з дітьми [3].

Отже, організація занять у різновіковій групі має певну складність, тому що від вихователя вимагаються знання специфіки роботи в різновікових групах, вміння співвідносити програмові вимоги з індивідуальними особливостями вихованців, здатність розуміти і бачити кожну дитину і всю групу загалом. Окрім цього, організовуючи освітній процес для дітей різного віку, вихователю потрібно підбирати різні форми занять (фронтальні, групові, індивідуальні, міні-заняття), вміти проводити спільні заняття за одним розділом програми з диференціацією навчальних завдань для кожної вікової підгрупи, об'єднані заняття з різних розділів програм. Застосування різноманітних варіантів організації дітей на заняттях, включення в педагогічний процес різних дидактичних ігор та вправ з окремими дітьми поза занять, під час самостійної діяльності дітей дають можливість приділяти достатньо уваги кожній дитині, враховуючи його індивідуальні особливості та сприяти міцному засвоєнню знань.

Список використаної літератури:

1. Бочелюк О. І. Організація освітнього процесу в різновіковій групі дошкільного навчального закладу / О. І. Бочелюк, Т. В. Романюк. – Харків: Видавництво «Ранок», 2015. – 192 с.
2. Організація освітнього та виховного процесу в різновіковій групі – [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://ped-kopilka.com.ua/vospitateljam/metodicheskie-rekomendaci/organizacija-vospitatelnogo-i-obrazovatel'nogo-procesa-v-raznovozrastnoi-grupe-dou.html>
3. Особливості організації освітнього процесу в різновіковій групі – [Електронний ресурс] – Режим доступу – http://dspu.edu.ua/youngsc/AQGS/2013_6-2/pedagogy/115-121.pdf
4. Попович О. М. Виховання та навчання дітей дошкільного віку в різновікових групах / О. М. Попович // курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта». – Мукачево : МДУ, 2018. – 104 с.

Науковий керівник: викладач Логінова А. В.

І. О. Петренко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВИХОВАННЯ ДОБРОЗИЧЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОДНОЛІТКІВ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема виховання гуманних, доброзичливих відносин в групі дітей дошкільного віку завжди була важливим аспектом у розвитку дитини. Майже всі освітні програми для дітей дошкільного віку містять розділ «соціально-емоційне» або «моральне» виховання, що присвячені формуванню позитивного ставлення до інших людей, соціальних почуттів, взаємодопомоги та ін. Важливість цього завдання є зрозумілим, оскільки саме в дошкільному віці формуються основні етичні норми, зміцнюється відношення до себе та до інших людини. Дослідники завжди були зацікавлені проблемою виховання моральних якостей і